

De més drets com fetes.
De més fetes com drets.
Los drets individuals son
insuscriptibles, inalienables
e intransmissibles. e
Legislar la Llibertat baix
pretext de garantir-la, es
cometre atropellat contra ella. e
La llibertat propia acaba allí
abonot comença la llibertat
ajena. Es lliç, donchs, al
individu fer tot lo que no
perjudiqui a un altre. e
La resignació que predican
las religions no es més que
la fórmula del engany ab
que s' prevé perpetuar la
injusticia social en lo mon. e
Las religions son causes
d' ahorros que viuen de la
causa d' admetre capitulos
en la terra, assegurant pagar
tants interessos al cel.

PERIÒDIC POLÍTIIC VERMELL

LA TRAMONTANA
defensa la principal libe-
ral más avanzada, como
aconseja de cap mena. e
La TRAMONTANA es anti-
religiosa de todas las re-
ligiones, porque todas son
igualmente dolosas y de-
preciables para la dignidad y
la inteligencia humana. e
La TRAMONTANA es política
defensa siempre el más ad-
vanzado contra todo reac-
cionari, y está la necesidad
d' una gran reforma social
que transforme el modo de
ser del productor, tray
expedito el capitalismo. e
La TRAMONTANA no está
afiliada a cap parti, servint
los intereses generales de la
libertat como compromiso
al progreso humano de la
civilización.

La salut del poble
es la suprema ley

La TRAMONTANA es lo periòdic que s publica en idioma català
més avansat en ideas polítiques, religioses y d' economia social.

Lo Treball es la
primera necessitat

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Espanya, 1 pesseta trimestre.—Estranjero, 2
Las suscripciones se pagan por adelantado

ADMINISTRACIÓ: carrer de Ponent, 1, 1.º: BARCELONA

Per la paga d' edicions llibrarias del Giro Mitjà, lletres de fàcil cobre
y sellos de 15 céntims. No s' admiten llibrarias especials de periódicos

PREUS DE VENTA

Número solt, 5 céntims.—Jo exemplars, 1 pta.
Surt a lliça puntualment cada diumenge

LOS GRRRANS PETARDOS... DE LA POR

La gana fa somiar pa
y la por fa somiar truytas,
y pel Maig, que es propet ja,
molts tenen por que hi haurà
collita d' aquestas fruytas.

UNA MÉS!!!

Lo dijous de la setmana passada rebem la visita del jutjat corresponent femtos saber que havia sofert denuncia i una poesia del n.º 503 de LA TRAMONTANA.

Si'l Sr. Fiscal no procura una mica més denunciarnos menys, ja aquestes notícies no faràn cap efecte ni als nostres lectors ni a nosaltres mateixos, per la força de la costum.

¡Una més a la colla!
¡Tardará gayre a venir l'altra!

PERAS Y TARONJAS

Los exemplars escullits de la especie humana que forman los tipos més predilectos de la bona societat, están aquests dies que no s'arriba la camisa al cos ni s'ha passat la satisfacció de las pantorrillas, al tindre noticia dels esgarifosos descubriments que han fet algunas autoritats barcelonines de diabòlics dipòsits de peras y taronjas destinadas, segons sembla, a girar lo mon al revés y produhir espantosa carniceria pel próxim 1.º de Maig, que, sens aquests descubriments, la tal fetxa hauria resultat una especie de judici final a entrada de foch, y Barcelona la sala de repés de las ánimas en la vall de Josephat.

Mes afortunadament no falta qui vetlla mentres la generalitat de la gent está dormint, y un dia es un borrot, y l'altre un municipal, y l'1 de més enllá un polisson, que, com destinats per la providencia divina pers evitar lo desquiciament social, la destrucció de la familia, etc., etc., descubren que s'volien entrar peres de matute a la gran ciutat dels comptes, ó que devant de la capitania general s'estableixen a altas horas de la nit llièricas ambulantes de taronjas de contrabando.

Pero lo grave del cas está en que aquestas peras y taronjas quin descubriments s'anuncia a nos de hembro y platets no son d'aquelles que nos lo poden produhir un mal de ventre ó alguna dolch si no's posan gayre be, sino que pertormentan a una calitat capsa de rebetar al sursum corda no ja que se las empassi, sino ni tan sols que's posi a tret de petardo d'ellas quan fan l'efecte.

Y en cas efectivament, segons contan las crónicas d'aquests descubriments, las peras y taronjas de que's tracta son fruytas petardistas. Y aquests molts be que son petardos aquests descubriments, y encara encara més que contravenen lo que no's tracta sols de peras y taronjas, sino d'altre fruyta algo més grossa posada llastimosament demunt de las capatelles dels més sabia descubridors d'aquestas conspiracions y atentats a plasso ficio sempre que al govern li convé justificar algunas impropcedents persecucions.

Aixís es que jo, quan sento parlar de si la policia ha trobat petardos en forma de pera ó de taronja, no puch menos de pensar:

— ¿Són aquests aquests petardos no son peras ni taronjas, sino que han sortit de determinats molins, y, si tant me fan dir, de verdaderes orfanades.

Y aixís encara la política gubernamental de anar abultant la cosa.

QUESTIONS SOCIALS

LIX Y ÚLTIM

RESOLUCIÓ DEL PROBLEMA

De todas las *Questions socials* que havem anat analisant fins a arribar a aquest punt en que anem a tancar nostre llibre, resulta en clar la següent afirmació, elevada a la categoria de axioma incontrovertible: *la societat actual está fundada en malas bases d'economia.*

Quan succeheix la monstruositat d'avuy en que per la major facilitat de producció y per la sobra de productos se manifiestan las crisis que exterminan lo malestar del productor; quan la exuberancia de la riqueza social es precisament

la causa determinativa de la general miseria, no's necessita discorre gayre pers poder afirmar la injusticia de la societat que tal consent, porque may la sobra de salut pot ser causa de mort en la persona si no's ha prohibit un inatural desequilibri en la humana naturaleza.

Abans las crisis, la miseria y fins la fam, sobrevinent sempre per escasseig dels elements de vida y per la consegüent carestia dels articles de primera necessitat. Avuy lo maquinisme aplicat a la industria y a la agricultura y a las vias de comunicació y a tot arreu shont los adelantos científichs han transformat lo modo de produhir, ha fet miracles, los miracles modernos, en la calitat y cantidad de la producció, fentla tant més abundant quant més perfeccionada. Mes disposant de la máquina l'acaparador y exercint la explotació del home per l'home, ha succedit que l'estalvi de la persona que tenia de produhir benestar social s'ha aplicat a suprimir brassos de la producció, y faltar lo productor jornalero de son únic medi de viure, lo salari, ha sobrevingut la miseria y l'malestar precisament per alló que tenia de determinar riqueza y benestar general. ¿A qué es deguda tal anomalia? Ja ho havém dit, y ho repetim: al interés al capital, a la explotació del home per l'home, y al dret de propietat que vincula en l'individu lo que té de ser de la societat en pes.

Y una vegada conegut lo mal, precisa buscar lo remey y aplicarlo ab tota la energia que la intensitat de la malaltia reclama.

Sent la causa de la miseria general l'acaparament de la riqueza en pocas mans, la més senzilla noció de sentit comú indica que precisa destruhir l'acaparament d'aquesta riqueza a fi de que, mellor distribuída, alcami per tothom no soltant a ningú lo necessari ni lo útil. Pot ser que no falti encara qui, ab lo que acabem de dir, tremali, de bona ó mala fe, que's tracta de repartir los bens de la Naturalesa, la terra, la propietat, res més tonto ni més inconvenient, lo que repartir la terra no perdria son carácter distintiu d'injusticia al seguir consuhuint una propietat individual, y se tractaria a la explotació del home per l'home en tot aquell que no fos son propi creador y podria tornar a acaparament y a produhirse los maais actuals poch temps després de son repartiment. La terra, bens de la Naturalesa com la llum y l'calor solar y lo ayre atmosfèric, té de pertenezca com aquests elements a la societat en general, encarregada de ferla produhir y donar al productor lo fruyt de son treball per l'altres emplecat en la producció. Y aixó mateix té d'aplicarse als grans instruments de treball, porque ells constitueixen bens de la humanitat, la que pers arribar al grau de relativa perfecció en que avuy se troban, ha preciat lo treball y l'esforç de todas las generacions, pasando anant perfeccionant cada dia lo primitiu modo de produhir y de buscarse lo indispensable a la vida.

Y ara be: ¿se cometrá injusticia despullant al actual poseedor de la terra y dels instruments de treball que ell no's fa produhir? Asembo a veure.

Lo primer que s'invoea en contra d'aquesta expropiació total y forçada, son los intereses creats a la sombra d'antigas lleys, quina principal es la d'herencia. «Lo qui ha hereditat de sos antecessors una inmensa fortuna, diuen, no té cap culpa en haverla trobat feta ni en haverse trobat establert lo dret de successió que la lley determina y garantiza.» Efectivament que ell no's té la culpa, ni tampoch se tracta de donarls mes si la injusticia se produheix per efecte d'antigas preocupacions arreliadas y mantingudas en las mateixas lleys, y pers implantar lo just precisa arrencar las preocupacions y destruhir las lleys que las sostenen, res importa que's llesionin los intereses d'a sa sombra creats, mentres s'encaminan la reforma al be general, sempre molt per demunt del egoisme particular. Raciocinar contra lo que acabem de dir equivaldria a condemnar todas las invencions y tots los avenços vapors y per haver, porque la aplicació del vapor a las comunicacions equivaldria a haver llesionat los intereses creats a la sombra del barco de vela ó de rema y de la galera ó l'pesat carro de carga, y cada nova aplicació d'una máquina més perfeccionada a la industria implicaria l'lesionament dels interesses actuals, y d'aquesta manera no hi hauria hagut abans, ni hi hauria ara ni may progrés ni ade-

lento possible, y la humanitat estaria eternament condemnada a son primitiu estat salvatge.

Además, lo dret d'herencia estatubit prou se rahó de ser de la insolideritat social que fins avuy ha imperat. No están constituída la societat pers garantir lo dret a la vida de ningú, res més natural que, per amor a sas obras, lo pare procuri per son fill y aixequi l'dret d'herencia, com igualment que tothom vulga acaparar riqueza pel desconagut demés que la societat no li garanteix en cap cas de desgracia. Regnant respecte al dret a la vida un anárquich campí qui pugui en tota la mala accepció de la paraula, lo desbordament del egoisme es natural per falta d'armonia dels interesses socials ab los del individu.

Mes ja del tot distintas naxerian las costumns estant perfectamente garantit lo dret a la vida de tothom, y la despulla del actual propietari resultaria injusta si no li quedés plenament garantit aquest dret a la vida, única indemnizació, pero completa, de las forçadas expropiació per utilitat general, inclón la d'ell mateix.

Tal es la única resolució possible al problema social: *Expropiació forçada de la propietat individual dels bens de la Naturalesa; supressió de tot interés al capital, que sols té de constituhir un signe de cambi; abolicció de la explotació del home per l'home; y constitució de la societat baix la base de la associació universal de productores pers atendre en primer lloch als problemas de la producció y el consum en todas las múltiples y variadas manifestacions.*

Per altra cosa será sempre anarsen ab panyos calents y deixar lo problema en peu.

No volém tancar aquests estudis sens dedicar un petit espay al analisis de com podrá produhirse l'cambi desitjat y quinas serán las ideas que, com motor irresistible, portarán la societat a la transformació económica que a veu en crit ja la temps que reclaman la civilizació y la justicia.

Respecte al primer punt, dolorós es confessarho, pero creyém, allisonants per la eterna historia dels privilegis y de las tiranias, que no quedará més remey que l'foch y l'ferro pers atenuar la liaga social que's tracta de curar. Una sola vegada s'ha vist a alguns privilegiats dir que renunciavian generosamente a uns privilegis, en lo célebre jurament del joch de pilota de la Revolució francesa del sigle passat, y no obstant foren també precisos llochs de sanch humana pers obrir pas als drets polítics del home. Si las revolucions religioses y las polítics han sigut tan sangrentas disputantse tan sols la preponderancia d'unas contra otras classes, no cal dir quántindrà de ser la revolució social disputante a la vegada preponderancia e intereses. Veritat es que per la civilizació se van suavissant las costumns allunyanse l'sér humà de tot lo bárbaro a mida que va adquirint major suma de coneixements, mes també es indubitable que may la tiranía solta sa presa sino a la força, y a ella ha tingut y tindrà d'acudir tot tiranisa pers emanciparse de son jou. Lo que sí podrán ter y sens dubte serán los avenços propis dels temps que anem coneixent, es que després de la gran batalla que determini la victoria de las novas ideas de regeneració social, en lloch dels odis reconcentrats que deixa tota lluita, vinga una expansió de fraternitat general, com afectes de la llibertat y de la igualtat implantadas, que fassi la societat molt més sensible de lo que hauria tingut de ser en altres temps.

Y a aquest principi, com idea generosa que a'obra pas final cor de sos mateixos enemics, tenen d'ennolltar sa conducta los futurs realitzadors de la Revolució social. Avuy mateix, es de grandíssima importancia que l'traballador no vegi son natural enemic en lo burges que l'explota tant com pot, sino que convé que busqui las causas d'aquest efecte, y las trobará no en lo burges petit y casi gens en lo gros, sino en lo gran propietari, en lo gran capitalista, en lo gran usurer, en lo gran acaparador, assinguts per l'Estat al que també explotan y lo fan llenar despiadadament contra l'productor, tant si es burges com proletari, los quals, sobre tot la petita burgesia y l'operer, tindran d'estar estrechament units contra la aristocracia del diner per la defensa de sos comuns intereses, que no poden ser altres que quedarse cascú ab lo fruyt de son treball.

